

Kom verder!

Examenboek Kennis van
de Nederlandse samenleving

Ad Bakker

Docentenhandleiding

Boom

Antwoorden op de vragen in de lessen en de toetsen

Les 1

- 1 Het motorrijbewijs (A); het personenautorijbewijs (B); het vrachtwagenrijbewijs (C); het busrijbewijs (D); het rijbewijs voor aanhangers (E).
- 2 Er zit vast een verjaardagskaart in. Daarop heeft Evert iets geschreven.
- 3 Uit een theorie-examen en uit een praktijkexamen.
- 4 Bij het theorie-examen moet je vragen over verkeersregels en verkeersborden beantwoorden. Bij het praktijkexamen moet je een stuk rijden in de auto met de examinerator naast je.
- 5 Beide examens zijn niet zo makkelijk. Voor het theorie-examen moet je behoorlijk wat kennis hebben. Bij het praktijkexamen moet je veel geoefend hebben en moet je ook je zenuwen de baas zijn.
- 6 Als je jarig bent (gebak). Bij de geboorte van een kind (beschuit met muisjes).
- 7 Het salaris van de leraren, het schoolgebouw, het lesmateriaal.
- 8 Schoolreisjes, een videocamera, zwemmen, een schoolfeest, werkweken.
- 9 Dat moeten de ouders apart betalen.
- 10 Nee, de boeken worden door de school betaald.
- 11 In Nederland mag een getrouwde vrouw kiezen welke achternaam ze neemt. Nu houden vrouwen vaak hun eigen naam. Maar oudere vrouwen gebruiken vaak de naam van hun man. Of ze gebruiken ze allebei: eerst de naam van de man, daarachter hun meisjesnaam.
- 12 De 12 eurolanden zijn Finland, Nederland, België, Duitsland, Oostenrijk, Luxemburg, Frankrijk, Spanje, Griekenland, Italië, Portugal en Ierland.
- 13 Er zijn 13 landen in de Europese Unie waar niet met euro's betaald wordt: Zweden, Denemarken, Groot-Brittannië (Engeland/Verenigd Koninkrijk), Polen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Cyprus, Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta.
Kandidaat-lidstaten van de Europese Unie zijn Roemenië, Bulgarije, Kroatië en Turkije.

Les 2

- 1 Met steriliseren, het spiraaltje en de pil en condooms kun je voorkomen dat je zwanger wordt.
- 2 Voor de pil heb je een recept van de huisarts nodig. Je zult daarvoor eerst een keer naar het spreekuur moeten gaan. Vervolgrecepten of herhalingsrecepten kun je vaak ook telefonisch aanvragen.
- 3 Met dat recept kun je dan bij de apotheek je medicijnen gaan halen, in dit geval de anticonceptiepillen.
- 4 In het basispakket van een zorgverzekering wordt de pil alleen vergoed voor vrouwen tot 21 jaar. Dus Barbara krijgt de pil vergoed.
- 5 De dokter wilde met haar de risico's bespreken van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's), bijvoorbeeld herpes, gonorrhoe, Hiv-aids.

- 6 Je hoeft aan de dokter niet uit te leggen waarom je de pil wilt slikken. Je kunt altijd een recept krijgen.
- 7 Een Hiv-aidstest. Je kunt je laten testen via de huisarts die bloed afneemt en dat doorstuurt naar een laboratorium. Het kan ook bij een GGD (anoniem). Wie zwanger is, wordt altijd getest.
- 8 De (kanton)rechter spreekt echtscheidingen uit.
- 9 Ja, je kunt een huwelijk dat in het buitenland is gesloten, door een Nederlandse rechter laten ontbinden.
- 10 Overspel, verslavingen, schulden maken, geweld, elkaar niet leuk meer vinden, enzovoort.
- 11 Bijvoorbeeld contributies, huur of rekeningen voor telefoon, elektriciteit enzovoort.
Voordelen: je hoeft niet elke maand bankoverschrijvingen in te vullen. Je kunt niet vergeten om te betalen. Nadelen: je kunt niet eerst kijken of de rekening klopt voordat je betaalt. Je moet in de gaten houden of er genoeg geld op je rekening staat als je zo'n afschrijving verwacht. Als je plotseling wilt stoppen met betalen, moet je de machtiging intrekken.
- 12 Bij het formulier waarmee je de machtiging start, zit ook een kaartje bij waarmee je later de machtiging weer kunt stoppen (kunt intrekken). Als je dat kaartje goed bewaart, kun je het invullen en opsturen wanneer je wilt stoppen. Als je het kwijt bent, kun je ook zelf een briefje maken waarin je zegt dat je stopt.
- 13 Als iemand naar een brand staat te kijken, mag de politie dit waarschijnlijk wel vragen in verband met verkeerstoezicht, veiligheid en hulpverlening.
- 14 + 15 Misschien een identiteitskaart, of een paspoort of een rijbewijs.
- 16 Als blijkt dat iemand zelf opzettelijk (expres) de brand heeft aangestoken, betaalt de verzekering niet. Maar als je met een brandende sigaret in slaap valt en er ontstaat brand, is dat geen opzet. Wel heb je kans dat de verzekering je stevig ondervraagt wat er precies gebeurd is of dat ze een sporenonderzoek naar het ontstaan van de brand instellen. Een verzekeringsmaatschappij kan ook weigeren om je opnieuw te verzekeren.
(Een inboedelverzekering loopt af op zo'n moment van schade.)

Les 3

- 1 Nee, maar de Nederlandse wet zegt wél dat iedereen recht heeft op een rookvrije werkplek. Wie wil roken moet dat dus op een plek doen waar niet-rokers er geen last van hebben. Meestal is dat buiten, voor de deur.
- 2 Evert verdient vast veel meer dan het minimumloon. Mensen die in de bouw werken zijn meestal gespecialiseerde vakmensen naar wie veel vraag is. Dus ze kunnen een goed salaris vragen. In de meeste CAO's staat bovendien dat je recht hebt op opslag als je langer ergens werkt.
- 3 Het UWV (Uitvoeringsinstelling Werknemersverzekeringen) betaalt de WW uit.
- 4 De gemeente (sociale dienst, in Amsterdam DWI) betaalt de bijstand uit.
- 5 Een bedrijfsarts is gespecialiseerd in arbeidsomstandigheden: ziekte en gezondheid op het werk. Een bedrijfsarts werkt vaak voor een arbodienst. Arbodiensten werken op hun beurt weer voor werkgevers.
- 6 De Arbeidsinspectie is een overheidsinstelling die klachten over de arbeidsomstandigheden onderzoekt.

- 7 Vakbonden zijn organisaties van werknemers. Hoe meer leden zij hebben hoe sterker zij staan. Vakbonden komen op voor de belangen van hun leden. Ze onderhandelen met werkgevers over vakanties, recht op vergoeding van kinderopvang, ziektegeld en loonsverhoging. Verder helpen vakbonden individuele werknemers bij ontslag en bij arbeidsconflicten. In Nederland is ongeveer 25% van de werknemers lid van een vakbond.
- 8 Je kunt boeken die uitgeleend zijn reserveren. Je krijgt dan een berichtje als het boek beschikbaar is. Ze houden het boek een paar dagen voor je vast.
- 9 Veel bibliotheken organiseren activiteiten tijdens de (kinder)boekenweek, en de maand van het spannende boek. Maar ook besteden ze regelmatig aandacht aan een bepaalde auteur of aan een maatschappelijk thema waar boeken over geschreven zijn, bijvoorbeeld Europa, de Tweede Wereldoorlog, voetbal, vakantie.
- 10 Zo'n verzekering heet een inboedelverzekering (voor brand, inbraak en waterschade).
- 11 Voor € 15.000 kun je een vrij eenvoudige huisraad aanschaffen maar met iets meer luxe in je huis (denk aan meubels, kleding, stoffering, elektronica) zit je al snel hoger.
- 12 Indonesië: de eilanden tussen Australië en Maleisië.
Suriname: op de noordelijke rand van Zuid-Amerika tussen Frans-Guyana en Guyana. De Antillen in de Caribische Zee als twee aparte groepjes van drie eilanden. Aruba, Curaçao en Bonaire zijn de Benedenwindse eilanden; Saba, Sint Maarten en Sint Eustatius de Bovenwindse.
- 13 + 14 Engeland, Frankrijk, Spanje, Portugal en Nederland waren in de zeventiende en achttiende eeuw grote koloniale mogendheden met bezittingen in Afrika, Amerika en Azië. Begin negentiende eeuw hebben bijna alle landen in Amerika zich los gevochten van hun Europese kolonisators (o.l.v. de bekende vrijheidsstrijder Simón Bolívar). In de jaren na de Tweede Wereldoorlog is ook in Azië en Afrika het kolonialisme bijna geheel verdwenen. De koloniën zijn zelfstandige staten geworden of gebieden met gedeeltelijk zelfbestuur.

Les 4

- 1 Elle, Vogue, Marie Claire, Cosmopolitan zijn bekende modebladen. Ook veel kledingwinkels zelf geven bladen uit met hun nieuwe collecties. Verder lezen veel mensen de bladen van postorderbedrijven: de Otto en de Wehkampgids bijvoorbeeld.
- 2 De kledingkeuze voor een sollicitatiegesprek moet je proberen af te stemmen op je persoonlijke smaak én op het type bedrijf waar je solliciteert en op de functie.
- 3 Natuurmonumenten beheert natuurgebieden in Nederland (Naardermeer, duingebieden, Waddeneilanden). Jantje Beton bouwt speelplaatsen voor kinderen in de steden en organiseert vakanties voor kinderen die nooit met hun ouders op vakantie gaan. Unicef helpt kinderen in de Derde Wereld. Het Leger des Heils zorgt voor opvang, eten en kleding voor daklozen. (De organisaties die in de tekst met name genoemd worden, zijn willekeurige voorbeelden van goede doelen. Zij hoeven niet daadwerkelijk door de Postcodeloterij gesteund te worden).
- 4 Voor een aangetekende brief is een handtekening nodig van de persoon die de brief ontvangt.
- 5 Ontslagbrieven, huuropzeggingen, poststukken met waardevolle inhoud.
- 6 Een aangetekende brief versturen kost € 5,75. Een gewone brief € 0,39.

- 7 De Eerste en de Tweede Kamer.
- 8 Elke vier jaar kunnen alle Nederlanders van 18 jaar en ouder voor de Tweede Kamer rechtstreeks hun stem uitbrengen op kandidaten op de lijst van de partij van hun voorkeur.
- 9 De Eerste Kamer wordt niet rechtstreeks door de bevolking gekozen. De leden van de Tweede Kamer worden gekozen door de leden van de Provinciale Staten. Die leden van de Provinciale Staten worden elke vier jaar wél rechtstreeks gekozen door de inwoners van de provincie (die Nederlander zijn en 18 jaar en ouder).

Les 5

- 1 Nee, de zorg van het consultatiebureau is voor iedereen gratis. De kosten komen dus ook niet voor rekening van je zorgverzekering (een bezoek aan het consultatiebureau heeft dus ook niets te maken met je 'eigen risico' bij je zorgverzekering).
- 2 Elke eerste maandag van de maand, 's middags om 12 uur.
- 3 Het Botlekgebied is het havengebied van Rotterdam met petrochemische industrie en containeroverlag. Het ligt aan de zuidkant van de Nieuwe Waterweg, aan de overkant van de lijn Schiedam – Vlaardingen – Maassluis – Hoek van Holland.
- 4 Nederland is kwetsbaar voor aanslagen. Het is het dichtstbevolkte land van de wereld. Er is veel internationaal verkeer van personen. Het grootste deel van de bevolking woont in gebieden beneden de zeespiegel die afhankelijk zijn van duinen, dijken en waterbouwkundige werken.
- 5 Er hoeft slechts één meterstand voor elektriciteit worden ingevuld, rechtsboven: 27269. Verder bij gasmeter 17424 en bij watermeter 433. Het bovenste vakje links wordt normaal door de meteropnemer ingevuld als hij de kaart in de bus doet. Adresgegevens en datum spreken voor zich. (Wie het heel goed wil doen, kan op bladzijde 111 de gegevens van Monica vinden).
- 6 Dat moeten de huurders zelf doen.
- 7 Wat het niveau van scholing betreft bestaan er nauwelijks verschillen tussen mannen en vrouwen. Jonge vrouwen hebben meer sociale bewegingsvrijheid dan vroeger doordat ze op latere leeftijd kinderen krijgen. Daarentegen worden hoge banen vaker door mannen bezet dan door vrouwen en ook verdienen vrouwen gemiddeld minder. 55% van de vrouwen in Nederland werkt. Ze kiezen vaak voor een parttimebaan. In de overige tijd nemen ze, meer dan mannen, de huishoudelijke taken op zich. Het echte huishoudelijke werk kost tegenwoordig minder tijd dan vroeger door wasmachines, vaatwassers, stofzuigers en dergelijke. Het opvoeden en begeleiden van de kinderen kost echter steeds meer tijd.

Toets les 1-5

- 1c 2a 3b 4a 5c 6a 7a 8b 9b 10c
 11b 12c 13c 14b 15a 16c 17b 18a 19b 20a
 21c 22b 23b 24a 25c 26b 27a 28c 29b 30a
 31b 32a 33b 34a 35c 36a 37a 38b 39b 40b

Les 6

- 1 Voornamelijk in Bosnië en Afghanistan. (zie voor precieze informatie www.mindef.nl / missies / uitgezonden)
- 2 De marine is de zeemacht. De thuisbasis van de Nederlandse marine is de haven van Den Helder.
- 3 Wie in een 'vreemd' leger gaat, kan in een oorlog terecht komen met zijn eigen land. Veel landen verbieden daarom hun onderdanen om dienst te nemen bij een 'vreemde krijgsmacht'. (n.b. Het Belgische leger staat open voor alle EU-onderdanen!)
- 4 Je moet ook de Nederlandse nationaliteit hebben om bij de politie te werken. Of als je parlamentslid wilt worden. Voor andere ambtenaren is een geldige verblijfsvergunning genoeg.
- 5 Nee, de winkelier heeft je goede schoenen verkocht, alleen jij past ze niet. Dat schoenen te klein zijn, heeft niets met 'ondeugdelijk' te maken.
- 6 Normaal wel, als je de kassabon bewaard hebt. Op die kassabon staan de voorwaarden, bijvoorbeeld dat je alleen binnen veertien dagen kunt ruilen. Verder moet je de schoenen nieuw laten. Stickers, prijskaartjes eraan laten zitten en de verpakking waarin je ze gekocht hebt niet weggooiden. Afgeprijsde spullen kun je vaak niet meer ruilen.
- 7 Glas, papier, groenafval, batterijen en ander chemisch afval.
- 8 Door zuinig te zijn met energie (gas, elektriciteit, benzine, diesel) en water. Dus minder autorijden, minder gas, elektriciteit en water te gebruiken in het huishouden. Over het algemeen gebruiken oudere wasmachines, koelkasten en vaatwassers meer energie dan nieuwe. Moderne platte televisies gebruiken juist weer meer energie dan 'gewone' televisies. Verder bespaar je energie door ruim voordat je gaat slapen de thermostaat van de verwarming lager te zetten en je apparaten niet eindelijk op stand-by te laten staan.
- 9 De SVB gaat over de kinderbijslag en de AOW. Niet in de tekst genoemd worden de Anw (Algemene Nabestaandenwet) en de TOG (Tegemoetkoming en onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen).
- 10 Op dit moment is de regel zo dat Monica, als ze 65 wordt en tot die tijd in Nederland blijft wonen, 2%vermindering zal krijgen voor elk jaar tussen haar 15de en 65ste dat ze niet in Nederland gewoond heeft. Dat betekent dus dat zij 66% van de volledige AOW krijgt. (100 – 2x17). Om volledig AOW te krijgen moet je tussen je vijftiende en vijfenzestigste jaar altijd in Nederland gewoond hebben. Maar waarschijnlijk zullen de regels voor AOW over dertig jaar anders zijn dan nu. Zo wordt er in de politiek al over gesproken om de pensioengerechtigde leeftijd te verhogen tot 67 jaar.
- 11 Er zijn tegenwoordig heel veel soorten bejaardenwoningen waarin oudere mensen hun zelfstandigheid behouden. Veel bejaarden wonen in woningen die ze zelf gekocht hebben of huren maar die aangesloten zijn bij een zorgcentrum. Deze bejaarden kunnen vanuit het zorgcentrum precies de hulp krijgen die ze nodig hebben, bijvoorbeeld bij het aankleden, wassen of eten. Daar moeten ze wel voor betalen. Voor dit soort bejaardenwoningen worden regelmatig nieuwe namen bedacht: aanleunwoningen, zorgflats, seniorenwoningen enzovoort. Mensen die helemaal niet meer voor zichzelf kunnen zorgen komen tijdelijk of voor de rest van hun leven in een verpleeghuis.

Les 7

- 1 In huwelijkse voorwaarden regelen echtgenoten dat hun bezittingen en eigendommen gescheiden blijven.
- 2 Om allerlei redenen. Mensen met een eigen bedrijf bijvoorbeeld, kunnen hun persoonlijke eigendommen buiten een faillissement houden als het bedrijf op de naam van de een en de rest van de bezittingen op naam van de ander staat. Ook als de ene partner veel rijker is dan de andere of uit een rijkere familie komt, worden wel huwelijkse voorwaarden opge- maakt. Verder kunnen huwelijkse voorwaarden een eventuele echtscheiding minder ingewik- keld maken (hoewel je daar bij een huwelijk natuurlijk liever niet over nadentkt).
- 3 Het kadaster houdt gegevens bij over de eigendom van 'vastgoed': terreinen en gebouwen.
- 4 Om zélf te regelen wat er na hun dood met hun bezittingen gebeurt. Als een overledene géén testament heeft, gebeurt de verdeling volgens wettelijke regels.
- 5 Een advocaat verdedigt iemand voor de rechtbank en treedt namens zijn cliënt op bij conflic- ten. Een notaris maakt akten op en ziet erop toe dat 'rechtshandelingen' volgens de wet gebeuren.
- 6 Door advertenties in plaatselijke nieuwsbladen (vaak zijn dit huis-aan-huisweekbladen). Verder is voorlichting op de plaatselijke televisie en via websites van gemeenten. Ook op het gemeentehuis zelf zijn er mededelingenborden met allerlei aankondigingen.
- 7 Als je het niet eens bent met een plan van de gemeente, kun je soms een officieel bezwaar- schrift indienen. Maar je kunt ook e-mailen, een brief schrijven, handtekeningen verzamelen of op een voorlichtingsavond je mening geven.
- 8 Misschien bied je de andere persoon de kans om je 'aan de lijn' te houden. Misschien maak je snel een einde aan het gesprek als je geen zin hebt om iets te kopen of ergens lid van te worden.
- 9 De Noordzee is de zee tussen Groot-Brittannië (Engeland), Noord-Frankrijk, België, Nederland en Noorwegen. Een storm uit het noordwesten 'duwt' het water van de Atlantische Oceaan vanuit het noorden de Noordzee binnen. Doordat de Noordzee in het zui- den steeds smaller wordt (het Kanaal tussen Frankrijk en Engeland), kan het water daar moeilijk weg. De vorm van Noordzee werkt als een trechter.
- 10 Let op de dijken (met sluizen) die de eilanden in Zeeland en Zuid-Holland met elkaar verbind- den. Tot de Deltawerken horen ook de Maeslantkering in Hoek van Holland en de storm- vloedkering in de Hollandsche IJssel (bij Krimpen aan de IJssel).

Les 8

- 1 Maagklachten, hoofdpijn, nekklachten, hoge bloeddruk en meer.
- 2 Misschien geeft zijn huisarts hem een recept voor een geneesmiddel. Ook kan hij Evert doorverwijzen naar een specialist in het ziekenhuis (voor rugklachten naar een orthopeed). Misschien schrijft hij hem fysiotherapie voor bij een fysiotherapeut (paramedicus).
- 3 Voor alles wat je wilt bouwen heb je een vergunning nodig. Maar ook om iets op straat of op de markt verkopen; een bordeel te openen; te vissen; een (protest)optocht te houden; alcohol te schenken in een kantine of café; vuurwerk te verkopen eind december enzovoort.
- 4 Misschien vind je het goed dat er regels en toezicht zijn om controle te houden op activitei-

ten die voor anderen problemen kunnen veroorzaken. Maar misschien vind je het systeem ook wel wat overdreven of te bureaucratisch.

- 5 Waarschijnlijk is Everts auto door een camera langs de weg (flitspaal) gefotografeerd omdat hij harder reed dan 50 km per uur, de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom (buiten de bebouwde kom mag je op verschillende soorten wegen meestal maximaal 80; 100 of 120 km/uur rijden).
- 6 Een deurwaarder kan dat geld innen via je werkgever die het van je salaris af moet houden. Ook kan de deurwaarder 'beslag leggen' op iets waardevols uit je bezittingen.
- 7 De koningin.
- 8 De grootste partijen zijn: CDA, PvdA, VVD, SP en GroenLinks. Er zijn ook nog een aantal kleinere partijen waarvan de bekendste zijn SGP, ChristenUnie, D66 en LPF.

Les 9

- 1 In de pers (op de radio en de tv) wordt vaak aandacht besteed aan incidenten die zich in de grote steden voordoen. Een aantal wijken is door de pers (al dan niet terecht) landelijk bekend geworden als achterstandswijk. Bijvoorbeeld de Schilderswijk in Den Haag; de Oosterparkbuurt in Groningen; Lombok in Utrecht; Bos en Lommer in Amsterdam; Spangen in Rotterdam.
- 2 Als kinderen tijdens het schooljaar naar een andere school moeten, zullen ze tussen vreemde leerkrachten en kinderen terechtkomen. Dit maakt het moeilijker om te wennen. Aan het begin van een nieuw schooljaar moeten alle kinderen nog aan de leerkracht wennen en zijn er vaak nog meer nieuwe leerlingen in een groep.
- 3 Alle leeftijden; afgeraden voor kinderen jonger dan zes jaar, afgeraden voor kinderen jonger dan twaalf jaar, niet voor personen tot zestien; angst, drugs- en/of alcoholmisbruik, seks, geweld, grof taalgebruik, discriminatie.
- 4 Misschien vinden zij dat televisie invloed heeft op het slapen. Of dat kinderen agressief gedrag gaan vertonen na het zien van gewelddadige programma's. Door lang stil te zitten voor de tv, krijgen kinderen minder lichaamsbeweging. De structuur van het gezinsleven kan erdoor verstoord raken (gezamenlijk eten bijvoorbeeld). Misschien heeft de tv invloed op het leergedrag op school. Dit kan in goede zin zijn (leerzame programma's, interesse voor bepaalde onderwerpen), maar ook in slechte zin (vermoeidheid, slaapttekort).
- 5 Het Reumafonds, Astmafonds, Aidsfonds, Wilhelminafonds (kankerbestrijding), de Hartstichting, het Diabetesfonds.
- 6 Nog steeds hebben niet genoeg Nederlanders zich als orgaandonor opgegeven. Vooral aan nieuwe nieren voor nierpatiënten is een groot gebrek. Een tijdje geleden was er een wetsvoorstel om de procedure om te draaien. Wie géén donor wilde worden moest daarover een verklaring opmaken; zonder zo'n verklaring waren je organen na je dood automatisch beschikbaar voor transplantatie in iemand anders. Dit voorstel is in 2005 door de Tweede Kamer verworpen.
- 7 Om de kust van de vroegere Zuiderzee te beschermen tegen overstromingen. (In 1916 is er een zware overstroming geweest.) De Afsluitdijk maakte het ook mogelijk om het IJsselmeer stap voor stap in te polderen. (In de jaren zeventig is men met die inpoldering gestopt. De Markerwaard is onvoltooid gebleven.) Door de Afsluitdijk ontstond automatisch

een handige verkeersverbinding (autoweg en fietspad) tussen Noord-Holland en Friesland. Het plan om ook een treinverbinding over de Afsluitdijk te maken is nooit uitgevoerd, hoewel er ruimte voor vrijgehouden is.

8 Friesland; Noord-Holland; Utrecht; Overijssel; Gelderland; Flevoland.

Les 10

- 1 Als je de namen niet uit je hoofd weet, kun je kijken in de televisiegids of in de krant.
- 2 In de krant of de televisiegids kun je zien welke omroep bij welk programma hoort.
- 3 Bijvoorbeeld RTL4, RTL5, RTL7, SBS6, Yorin, Veronica, Talpa, etc.
- 4 Doe je graag iets alleen? Of met anderen? Wil je iets leren? Buiten zijn? In beweging zijn? Mooie dingen zien of horen? Iets spannends doen? Iets doen waarbij je heel andere talenten en vaardigheden van jezelf gebruikt dan tijdens je werk?
- 5 Mensen die voor het eerst in Nederland zijn, verbazen zich er vaak over hoe niet alleen honden en katten maar ook konijnen, cavia's, hamsters en muizen (bijna) deel uitmaken van veel huishoudens. Veel ouders hechten er waarde aan dat hun kinderen door middel van deze huisdieren met dieren om leren gaan en leren zorgen.
- 6 Monica kan de envelop accepteren. In dat geval moet ze 'strafport' betalen. Ze kan de envelop ook weigeren, dicht terugsturen dus.
- 7 Noordoostpolder; Wieringermeer; Flevopolder; Alexanderpolder; Krimpenerwaard; Haarlemmermeer; Zuidplaspolder; Beemster; Schermer, Alblasserwaard enz.
- 8 Schiphol ligt in de Haarlemmermeer.
- 9 Het poldermodel is de situatie waarin werkgevers, vakbonden en overheid met elkaar aan tafel gaan zitten om afspraken over arbeid en salarissen te maken. Zoveel mogelijk zonder ruzie te maken.

Toets les 6-10

1c 2a 3c 4a 5a 6a 7a 8a 9a 10c
11c 12a 13b 14b 15a 16a 17b 18a 19c 20a
21a 22c 23c 24a 25b 26c 27a 28b 29a 30b
31a 32c 33b 34c 35c 36b 37b 38b 39a 40b

Les 11

- 1 De grote dagbladen zijn De Telegraaf, de Volkskrant, Algemeen Dagblad en NRC Handelsblad. En de gratis kranten Spits en Metro. Kleinere kranten zijn Het Parool, Reformatorisch Dagblad, Financieel Dagblad, Nederlands Dagblad, Het Vrije Volk, Trouw, Leeuwarder Courant, Limburgs Dagblad, nrc.next enz.
- 2 Voopagina met algemeen nieuws. Verder meestal binnenlands nieuws, buitenlands nieuws, financieel nieuws, sport, cultuur, radio en televisie en informatie over andere onderwerpen.
- 3 Met de auto hoef je niet over te stappen. Je komt tot de deur, maar je hebt regelmatig last van files en parkeren is vaak moeilijk. De trein komt tot in het centrum van de steden, maar heeft soms vertraging en je moet wel eens overstappen. Als de plek waar je moet zijn niet dicht bij het station ligt, moet je nog een stukje met de bus, tram of taxi of je moet iemand vragen om je op te halen op het station. Als je met de trein reist, heb je ook te maken met de tijden waarop de treinen (niet) rijden. De trein kost veel, maar ja, een auto is ook duur. De trein veroorzaakt minder vervuiling dan de auto. En je zit er veiliger in en je kunt onderhand bijvoorbeeld lezen of studeren.
- 4 Een spookrijder is iemand die op een snelweg tegen het verkeer inrijdt. Als een spookrijder je tegemoet rijdt, moet je rechts houden, niet inhalen en met je lichten knipperen.
- 5 Misschien vind je dat iedereen vrij moet zijn om met zijn eigendom te doen wat hij wil. Dus ook een huiseigenaar. En vindt je daarom dat anderen, dus ook rechters, dat horen te respecteren. Aan de andere kant is het de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat mensen kunnen wonen. Dat staat letterlijk in de Grondwet. Ook de 'zwakkeren in de samenleving' moeten aan een woning kunnen komen. En dan is het niet juist dat huiseigenaren het tekort aan huizen vergroten door veel huizen expres leeg te laten staan (zodat ze nóg duurder worden).
- 6 Iedereen van 18 jaar en ouder die minstens 5 jaar legaal in Nederland woont, mag meedoen aan de verkiezingen voor de gemeenteraad van zijn of haar woonplaats. Aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer en de Provinciale Staten en het Europees Parlement mogen niet-Nederlanders niet meedoen. Daar heb je de Nederlandse nationaliteit voor nodig.
- 7 De laatste Elfstedentochten zijn gehouden in 1963 (winnaar Reinier Paping), 1985 (winnaar Evert van Benthem), 1986 (winnaar Evert van Benthem) en 1997 (winnaar Henk Angenent).
- 8 De grotere steden in het noorden en westen van het land hebben wel een kunstijsbaan. Gek is dat er in Rotterdam (nog) geen kunstijsbaan is.

Les 12

- 1 Nieuwjaarsdag, Tweede Paasdag en Koninginnedag, Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag, en Eerste en Tweede Kerstdag. Bevrijdingsdag is één keer per vijf jaar een vrije dag.
- 2 Nee, op officiële feestdagen krijg je automatisch vrij. Die gaan niet van je vakantie af. In een jaar dat 25 en 26 december (Kerstmis) op een zaterdag en zondag vallen, en 1 januari op een zaterdag heb je als werknemer dus pech.
- 3 Misschien kies je voor attracties die in de tekst genoemd worden. Maar er zijn veel meer leuke plaatsen. Bijvoorbeeld Madurodam, Duinrell, Attractiepark Slagharen, Archeon, Nemo, de openluchtmuseums van Enkhuizen en Arnhem.

- 4 Voor kinderen tot 18 jaar.
- 5 Zorg door huisartsen, ziekenhuizen, medisch specialisten en verloskundigen. De tandarts alleen tot 18 jaar. Vanaf 18 jaar alleen tandheelkundige specialisten en kunstgebit. Verder vergoedt het basispakket kosten voor hulpmiddelen, geneesmiddelen, kraamzorg, ziekenvervoer (ambulance en zittend vervoer) En gedeeltelijk paramedische zorg (beperkt fysiotherapie/oefentherapie, logopedie, ergotherapie, dieetadvisering).
- 6 Misschien vind je die dames juist leuk om naar te kijken. Mooi ondergoed! Of misschien stoort het je dat ze er zo bloot bij staan. Of gevaarlijk voor het verkeer.
- 7 Je kunt reclame discriminerend of beledigend vinden. Of misleidend (dat het niet waar is wat er verteld wordt). Of je ergert je eraan dat er bekende personen in optreden van wie je het 'hebberig' vindt dat ze veel extra geld met reclame verdienen.

Les 13

- 1 Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs. Een opleiding van vier jaar voor kinderen die naar het middelbaar beroepsonderwijs willen.
- 2 Middelbaar beroepsonderwijs.
- 3 Nederlandse taal (lezen, schrijven), rekenen, kennis van de wereld, geschiedenis, kennis van de natuur, lichamelijke opvoeding enzovoort.
- 4 Op de basisschool zitten de leerlingen vaak de hele dag in een eigen lokaal bij één leerkracht die alle vakken geeft. In het voortgezet onderwijs hebben ze voor elk vak een andere docent. En een ander lokaal. Op de basisschool krijgen leerlingen (bijna) geen huiswerk. In het voortgezet onderwijs wel.
- 5 Je doet dat om anderen te helpen. Je kunt helpen bij een sportvereniging; je kunt taallessen geven, in een dierenasiel helpen, daklozen helpen, gevangenen bezoeken, op een school helpen, zieken bezoeken, in een buurthuis helpen of in een klein museum. Je leert door vrijwilligerswerk mensen kennen die je misschien wel aan betaald werk kunnen helpen. Bovendien doe je ervaring op die bij een sollicitatie ook als 'werkervaring' geldt. Door vrijwilligerswerk krijg je ook het gevoel dat je je tijd goed besteedt en dat je iets betekent voor anderen.
- 6 Het is voor de bank goedkoper om die papieren afschriften niet elke week meer te sturen. En voor veel mensen is dat eigenlijk ook niet meer nodig. Iedereen die een computer met internetaansluiting heeft kan 'thuisbankieren'. Dan kun je de afschriften elke dag zien op je computer.
- 7 Zijn er cursisten met zo'n klein kastje thuis waarop je je pincode moet intoetsen? Op die manier voorkom je dat andere mensen via het internet inbreken in je bankrekening. Vinden de andere cursisten het gemakkelijk? Je kunt heel snel geld overmaken, dat wel. Zijn er ook mensen in je klas die het niet willen?
- 8 In de Grondwet staat dat Nederland geregeerd moet worden door de koningin, de ministers, de Eerste en Tweede Kamer, provincie- en gemeentebesturen. In de Grondwet staan ook de grondrechten. De grondrechten zijn een belofte van de overheid dat zij de burgers zal beschermen.
- 9 De koningin is staatshoofd voor iedereen. Als zij en haar naaste familieleden met politieke discussies meedoen, zouden ze de mening van de mensen beïnvloeden of bepaalde politieke partijen bevoordelen. Verder maakt de koningin deel uit van de regering. De minister-presi-

dent is verantwoordelijk voor de regering dus ook voor alles wat de koningin zegt. Uitspraken van de koningin kunnen daarom de minister-president in moeilijkheden brengen.

Les 14

- 1 Als je op een zoekmachine de naam van het bedrijf intikt en de woonplaats, dan komt er meestal wel een site. Of met www.telefoongids.nl. Dan tik je bij bedrijvengids onder 'WAT' de naam van het bedrijf in en bij 'REGIO' de woonplaats.
- 2 In een nieuwe auto kun je eerst drie jaar rijden zonder keuring. Daarna moet je hem elk jaar apk laten keuren.
- 3 Kosten die je van je inkomen mag aftrekken: hypotheekrente, rente van andere schulden, ziektekosten, alimentatie voor een ex-partner, reiskosten voor je werk, studiekosten, giften voor een goed doel, kosten voor kinderopvang. Je kunt deze kosten meestal niet zomaar aftrekken. Je mag ze pas aftrekken als ze boven een bepaalde grens uitkomen. En je moet (door betaalbewijzen of afschriften) kunnen bewijzen dat je ze echt gemaakt hebt.
- 4 Elk ziekenhuis heeft vaste bezoektijden, meestal 's middags en 's avonds. Je kunt dan langs gaan. Soms kun je beter eerst even bellen. Veel mensen hebben telefoon bij hun bed. Dan kun je vragen of het niet te druk is voor de patiënt.
- 5 Door zelf naar tandartspraktijken te bellen en te vragen of ze je als patiënt willen inschrijven.
- 6 Eén keer per jaar voor volwassenen. Dat adviseren de meeste tandartsen. En kinderen één keer per half jaar.
- 7 Over het algemeen heeft elk geloof zijn eigen begraafplaats. Maar er zijn ook gemeentelijke begraafplaatsen die los staan van religie: algemene begraafplaatsen. De laatste jaren verschijnen er op steeds meer begraafplaatsen ook islamitische afdelingen. Heel oud zijn de joodse begraafplaatsen. Meestal liggen begraafplaatsen aan de rand van de stad. Crematoria zijn er veel minder. Daar is ook minder behoefte aan, want na crematie heeft de dode geen eigen graf nodig. Hij of zij wordt immers verbrand.
- 8 De laatste 35 jaar vinden mensen gemengde huwelijken niet zo'n probleem meer. Er worden ook huwelijken ingezegend met een gemengde (oecumenische) dienst, dus zowel protestants als katholiek.

Les 15

- 1 Bekende namen: Randstad; Start; Adecco, Content, Manpower, Tempo Team enzovoort. Er zijn duizenden uitzendbureaus. Helaas zijn er ook uitzendbureaus die zich met illegaal werk bezighouden.
- 2 Welke diploma's je hebt; hoe ver je wilt reizen voor een baan; wat je wilt verdienen; of je eigen vervoer hebt; of je onregelmatige diensten wilt; hoeveel uur per week je wilt werken.
- 3 Als je werk krijgt via een uitzendbureau, wordt het uitzendbureau je werkgever. Je solliciteert dus niet bij het bedrijf waar het uitzendbureau je heen stuurt. Maar als het CWI je

zegt dat ze ergens personeel zoeken, krijg je het adres of het telefoonnummer van dat bedrijf of die instelling en moet je eerst zelf solliciteren.

- 4 Voor zorgkosten, huur van je woning en kinderopvang.
- 5 Ja, er bestaat een aantal gemeentelijke belastingen zoals onroerende-zaakbelasting (voor eigenaren van gebouwen), hondenbelasting en afvalstoffenheffing, roerende-ruimtebelasting (bijvoorbeeld voor eigenaren van woonboten), rioolrecht, waterschapsheffingen.
- 6 Nederlanders zijn over het algemeen erg gevoelig voor het netjes houden van de omgeving van hun huis. Natuurlijk wil iedereen zelf uitmaken wat hij met zijn tuin doet. Aan de andere kant draagt elke bewoner verantwoordelijkheid voor de verzorging van zijn buurt.
- 7 Normaal onderhoud aan de binnenkant van de woning (bijvoorbeeld behangen, schilderen, afvoeren ontstoppen, ongedierte bestrijden, sloten smeren, water bijvullen van de cv-installatie).
- 8 Van mei 1940 tot mei 1945.
- 9 Omdat er in die laatste oorlogswinter bijna geen eten meer was.
- 10 Anne Frank is in maart 1945 in een concentratiekamp gestorven aan ziektes en ondervoeding. Het huis aan de Prinsengracht in Amsterdam waar Anne Frank in de oorlog zat ondergedoken is tegenwoordig een museum waar je alles over haar leven kunt zien.

Toets les 11-15

1a 2b 3b 4b 5a 6c 7c 8b 9a 10b
11c 12c 13b 14b 15b 16c 17c 18b 19c 20c
21a 22b 23c 24b 25a 26b 27a 28c 29a 30b
31a 32b 33a 34a 35c 36c 37a 38b 39c 40a

Les 16

- 1 Misschien ben je ervoor, misschien ben je ertegen. Maar voor iedereen geldt dat de wet die dit toelaat democratisch tot stand gekomen is en dus door iedereen in Nederland gerespecteerd hoort te worden.
- 2 Nee, dat is geen discriminatie. Deze persoon wordt afgewezen vanwege zijn persoonlijke kwaliteiten.
- 3 Dit kun je wél discriminatie noemen. De persoon is niet om zijn persoonlijke kwaliteiten afgewezen maar omdat hij Surinamer is.
- 4 Woonboulevards liggen vaak aan de rand van de stad, in de buurt van een snelweg. Je hebt daar verschillende meubelzaken bij elkaar. Ze hebben grote parkeerplaatsen. De grootste en bekendste zijn Alexandrium bij Rotterdam en Villa Arena bij Amsterdam. Je vindt ze in elke provincie, bij grotere en kleinere gemeenten.
- 5 Een verblijfsvergunning die je niet langer verplicht om op hetzelfde adres als je partner te wonen.
- 6 Zij kunnen getrouwd zijn, een geregistreerd partnerschap hebben of een samenlevingscontract. (Het huwelijk en geregistreerd partnerschap zijn ingeschreven in openbare registers. Een samenlevingscontract geldt alleen tussen de twee partners.)
- 7 De Gemeentelijke Basisadministratie is gevestigd op het gemeentehuis. In Amsterdam en Rotterdam ook op stadsdeelkantoren.
- 8 Het Rijksmuseum en het Van Goghmuseum in Amsterdam, het Mauritshuis in Den Haag.
- 9 In elke gemeente is wel een museum. In grotere plaatsen meer dan een. Bekend zijn onder andere: het Stedelijk Museum, het Scheepvaartmuseum, de Hermitage, het Tropenmuseum en Nemo in Amsterdam; Boymans van Beuningen, het Scheepvaartmuseum en de Kunsthal in Rotterdam. In Groningen staat het Groninger museum, in Eindhoven het Van Abbemuseum. In Haarlem staan het Teylers museum en Frans Halsmuseum; in Leiden het Rijksmuseum voor volkenkunde, het Boerhave Museum en Naturalis. In Utrecht staat het Spoorwegmuseum; in Arnhem het Openluchtmuseum en in Enkhuizen het Zuiderzeemuseum.
- 10 De Museumkaart is een persoonlijke pas waarmee je bijna alle museums in mag zonder entree te betalen. Je kunt een Museumkaart voor een jaar kopen.

Les 17

- 1 Schade die anderen lijden door jouw onvoorzichtigheid en ongelukjes.
- 2 Nee, bestuurders van gemotoriseerde voertuigen hebben een speciale (veel duurdere!) motorvoertuigenverzekering nodig. (Dat is verplicht.)
- 3 Je hebt een aansprakelijkheidsverzekering voor een heel gezin voor minder dan € 50,- per jaar.
- 4 De huisarts zal Koen dan doorverwijzen naar het ziekenhuis.
- 5 Ja. Het ziekenhuis heeft een EHBO-post waar je heen kunt met 'spoedgevallen'.
- 6 Melden bij de politie dat er een misdrijf gepleegd is.
- 7 Beroving, diefstal, inbraak, aanranding, verkrachting, mishandeling, bedreigingen (zoals bij eerwraak). Aangifte bij de politie doe je ook voor verlies van officiële of waardevolle spullen en vermissing van personen of huisdieren.

- 8 Dat zeggen ze van iemand die eerst aan geld denkt.
- 9 Nee, KPN is geen dienst van de overheid.
- 10 Ja, de IND is wel een overheidsdienst. De ombudsman zal niet meteen elke klacht in ontvangst nemen. Je moet eerst geprobeerd hebben om bij de instantie zelf je probleem op te lossen.
- 11 Postbus 51 geeft informatie over zaken van algemeen belang. Postbus 51 maakt heel veel brochures, over allerlei onderwerpen. Je kunt die brochures (meestal gratis) laten opsturen en je kunt ze downloaden via internet.
- 12 Zo'n brochure bestaat.
- 13 Er was steeds minder werk op het platteland, en er was woningnood in de stad. Ook waren er mensen bang voor een Derde Wereldoorlog als gevolg van de Koude Oorlog.
- 14 Er is een groot verschil tussen de Randstad en bijvoorbeeld het noorden en oosten van het land. De Randstad is veel drukker. Toch willen de meeste mensen juist daar wonen omdat daar de meeste werkgelegenheid is. Dat geldt ook voor nieuwkomers.

Les 18

- 1 Je kunt allerlei voorbeelden bedenken. Harde muziek; rennende kinderen; schoonmaken van de trap en de stoep; herrie bij feestjes; honden; rommel in het trappenhuis; vuilnis op de verkeerde dag buiten zetten; harde muziek; hard praten; 's nachts douchen; met schoenen over een houten vloer lopen enz.
- 2 Misschien vind je het een prima idee. Misschien vind je dat zo'n cursus alleen kan helpen als dan ook iedereen meedoet.
- 3 Een leerplichtambtenaar controleert of leerplichtige kinderen niet thuisblijven of spijbelen. Hij kan daarvoor boetes uitdelen aan hun ouders.
- 4 Je moet dan eerst weten bij welke vakantieregio je hoort: noord, midden of zuid. De voorjaarsvakanties vallen in februari en maart. Ze duren een week.
- 5 Je weet zoiets nooit zeker tot het bewezen is en daar is onderzoek voor nodig, bijvoorbeeld een parlementaire enquête. In 2004 wees zo'n enquête uit dat er in de jaren daarvoor tussen overheden en aannemers inderdaad op een oneerlijke manier was afgesproken wie bepaalde wegen, stations, bruggen e.d. mochten bouwen.
- 6 Bijvoorbeeld voor aanschaf van een wasmachine, televisie, een nieuwe auto. Of voor een vakantie, een nieuwe keuken etc. Zo'n persoonlijke lening is duur, de rente is hoog, en je komt er gemakkelijk door in de problemen. Doe dit dus alleen als het echt nodig is.
- 7 Zij kunnen informeren bij de sociale dienst van hun gemeente of ze voor bijzondere bijstand in aanmerking komen. Dit moet je wel van tevoren doen en niet nadat je de kosten al gemaakt hebt!
- 8 1,8% rente per maand voor een persoonlijke lening klinkt weinig maar het betekent 12 x 1,8% dus 21,6% per jaar! (De hypotheekrente staat nu op minder dan 4% per jaar.)
- 9 Om 8 uur 's avonds (20.00u).
- 10 Omdat Nederland op 5 mei 1945 bevrijd is na vijf jaar Duitse bezetting.

Les 19

- 1 Nee, het eerste advies is gratis.
- 2 Je kunt dit opzoeken op internet, in de Gouden Gids of het telefoonboek.
- 3 Bij een woningbouwvereniging, zodat je na verloop van tijd een eigen huis kunt krijgen.
- 4 Op sommige scholen wel, op andere niet.
- 5 Veel ouders kiezen ervoor om zelf hun kinderen bij een zwembad op te geven voor zwemles. Soms hebben zij geen keus omdat hun kinderen op school geen zwemles krijgen. Andere ouders vinden dat de zwemlessen in groep 5 te laat komen. Ze willen dat hun kinderen eerder met het water vertrouwd raken.
- 6 Daarmee kun je voorkomen dat je ongevraagd folders en krantjes in je brievenbus krijgt.
- 7 Misschien wil je geen dingen in je brievenbus krijgen die je toch niet leest. Jij wilt de baas blijven over je eigen brievenbus. Voor het milieu. Maar misschien vind je het juist heel leuk om allerlei reclame te lezen van winkels in je buurt.
- 8 Het hangt er vanaf of je huis-aan-huisbladen wilt lezen. Daar staat vaak wel belangrijke en nuttige informatie in over de gemeente en de wijk.
- 9 Dat kun je dan zelf verdienen op de dagen dat je werkt. Beroepsbegeleidende leerweg betekent dat je naast je opleiding ook een baan hebt.
- 10 Dat kun je niet zelf verdienen op de dagen dat je werkt. Want het werk dat je voor een beroepsopleidende leerweg moet doen is een stage die veel tijd kost en die (meestal) niet betaald wordt. Je bent dus afhankelijk van steun van een ander of van spaargeld of misschien een uitkering. Soms helpt het CWI je.

Les 20

- 1 Voordelen van bevallen in het ziekenhuis: alle medische voorzieningen zijn in de buurt; mogelijkheid voor een keizersnede. Voordelen van thuis bevallen: vertrouwde omgeving; het is natuurlijker.
- 2 Als alles normaal gaat: de verloskundige (vroedvrouw) bij wie de vrouw de zwangerschap in het begin al heeft gemeld (vóór de 10e week). In het ziekenhuis vaak een gynaecoloog.
- 3 Zij moet contact opnemen met een instelling voor thuiszorg die kraamzorg levert.
- 4 De Nederlandse wet bepaalt dat het kind de Nederlandse nationaliteit krijgt omdat de vader (of de moeder) de Nederlandse nationaliteit heeft. Of het kind ook de Braziliaanse nationaliteit krijgt, is helemaal afhankelijk van de Braziliaanse wet. Als die wet bepaalt dat het kind de Braziliaanse nationaliteit krijgt omdat Monica Braziliaanse is, heeft het kind een dubbele nationaliteit.
- 5 Gebruikelijk in Nederland is dat het kind de achternaam van de vader krijgt. Maar Monica en Evert kunnen er ook voor kiezen om het de achternaam van Monica te geven. Dan moeten ze wel ook alle eventuele volgende kinderen Monica's achternaam geven.
- 6 In 1974 haalde Nederland de finale van het Wereldkampioenschap. Maar het Nederlands elftal verloor die finale van Duitsland (toen nog West-Duitsland) en werd tweede. In 1988 werd Nederland Europees kampioen.
- 7 Je gewone zorgverzekering geldt ook in het buitenland. Maar als je naar het buitenland gaat, is het toch goed om te informeren welke medische kosten in dat land precies vergoed

worden en welke niet. Dat is niet in elk land hetzelfde. Voor de medische kosten die niet vergoed worden, kun je dan besluiten om een reisverzekering af te sluiten. Als je 'gevaarlijke' dingen gaat doen in je vakantie zoals wintersport, heb je vaak weer een speciale (duurdere) reisverzekering nodig.

- 8 Zie vraag 7. Reisverzekeringen sluit je verder af om je bagage te verzekeren tegen diefstal en beschadiging. Ook vergoedt een reisverzekering de kosten om iemand te zoeken die vermist raakt.
- 9 Je draait 0900-8844 als de politie niet onmiddellijk hoeft te komen. 112 is voor nood- en spoedgevallen.
- 10 Zorg dat er 's avonds licht brandt (dat kan gemakkelijk met behulp van een tijdklok). Laat iemand ervoor zorgen dat de gordijnen regelmatig open en dicht gaan en dat je brievenbus niet uitpuilt van de post die er niet meer in past.

Toets les 16-20

1b 2b 3a 4c 5b 6a 7c 8a 9c 10c
11c 12c 13b 14a 15c 16b 17a 18b 19b 20b
21b 22c 23b 24a 25b 26c 27b 28b 29a 30c
31c 32a 33a 34c 35b 36b 37c 38a 39a 40b